

Bastida de 3 passos per aprendre a dissenyar experiments

PAS 1) Identifica els components d'aquest experiment:

Un pagès té un camp, i es troba amb que algunes plantes del seu camp tenen menys llavors que d'altres. No sap per quina raó. Observa el camp i veu els ocells, i llavors pensa que això pot ser perquè els ocells es mengen algunes llavors. Decideix fer un experiment per a comprovar-ho. Tapa la meitat del camp amb una xarxa perquè els ocells no puguin arribar-hi i l'altra meitat la deixa destapada. Deixa passar uns dies, i després pren 20 espigues de cada meitat. En compta 20 de cada i suma el total de llavors de cada meitat.

Pregunta. Què es vol saber?

Com / Perquè.....?

Hipòtesi. Quina pot ser la resposta?

Potser el que pasas és que.....

Experiment: Tractaments, variable independent: Què es prepara per comparar.

Fa alguna diferència si.....

Experiment: variable dependent. Què es mesura com a resultat (fa rèpliques? Es pot comptar?)

Quants/Quantes, Si hi ha/si no hi ha, Quant temps...

.....

Predicció. D'acord amb la hipòtesi, crec que el que passarà és que.....

ESQUEMA DE L'EXPERIMENT (completa les conclusions)

	Tractament 1	Tractament 2	Conclusions: Voldria dir que...
Si...	Moltes llavors	Poques llavors	
Si...	Poques llavors	Moltes llavors	
Si...	Moltes llavors	Moltes llavors	
Si...	Poques llavors	Poques llavors	

PAS 2) Completa el disseny d'un experiment

El pagès de l'activitat anterior es troba amb que en les espigues que ha recollit hi ha més o menys el mateix nombre total de llavors sigui d'una banda del camp o de l'altra. Es planteja ara que potser la raó de que hi hagi espigues amb diferent nombre de llavors sigui una altra. Observa al seu voltant i es fixa en diverses coses: Un rierol passa pel mig del camp. Uns arbres fan ombra en una part del camp. Petits insectes volen i veu també diversos cucs de terra. També s'adona que algunes espigues tenen llavors més grans i d'altres més petites, o tiges més llargues o més curtes i que això no passa en altres camps que té. **Formula una pregunta i dissenya un experiment per a respondre-la.**

Pregunta. Què es vol saber?

Com / Perquè.....?

Hipòtesi. Quina pot ser la resposta?

Potser el que pasas és que.....

Experiment: Tractaments, variable independent: Què es prepara per comparar.

Fa alguna diferència si.....

Experiment: variable dependent. Què es mesura com a resultat (fa rèpliques? Es pot comptar?)

Quants/Quantes, Si hi ha/si no hi ha, Quant temps....

.....

Predicció. D'acord amb la hipòtesi, crec que el que passarà és que.....

ESQUEMA DE L'EXPERIMENT (completa les conclusions)

	Tractament 1	Tractament 2	Conclusions: Voldria dir que...
Si...	Moltes llavors	Poques llavors	
Si...	Poques llavors	Moltes llavors	
Si...	Moltes llavors	Moltes llavors	
Si...	Poques llavors	Poques llavors	

PAS 3) Dissenya ara el teu experiment

Pregunta. Què es vol saber?

Com / Perquè.....?

Hipòtesi. Quina pot ser la resposta?

Potser el que pasas és que.....

Experiment: Tractaments, variable independent: Què es prepara per comparar.

Fa alguna diferència si.....

Experiment: variable dependent. Què es mesura com a resultat (fa rèpliques? Es pot comptar?)

Quants/Quantes, Si hi ha/si no hi ha, Quant temps...

.....

Predicció. D'acord amb la hipòtesi, crec que el que passarà és que.....

ESQUEMA DE L'EXPERIMENT (completa les conclusions)

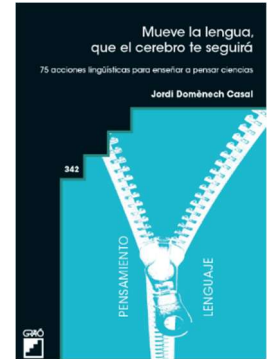
ESQUEMA DE L'EXPERIMENT

	Tractament 1.....	Tractament 2.....	Conclusions: Voldria dir que...
Si...			
Si...			
Si...			
Si...			

Descripció: Aquesta taula proposa iniciadors i una rutina per a desenvolupar preguntes científiques i investigables i progressar en el disseny d'experiments.

Publicació relacionada:

- Indagación en el aula mediante actividades manipulativas y mediadas por ordenador. *Alambique, Didáctica de las Ciencias Experimentales* (2014) 76, 17-27. J.Domènech.
- Escritura de artículos y diseño de experimentos: andamios para escribir, pensar y actuar en el laboratorio. Enseñanza de las Ciencias, número especial. *Congreso ENSE Ciencias* (2013), 1085-1089. J. Domènech-Casal.
- Un Congreso Científico en secundaria: articulando el Aprendizaje Basado en Proyectos y la Indagación científica. *Investigación en la Escuela* (2017) 91, 72-89. Isabel Llorente, Xavier Domènech, Neus Ruiz, Imma Selga, Carles Serra, Jordi Domènech-Casal.
- *Mueve la Lengua, que el cerebro te seguirá. 75 acciones lingüísticas para enseñar a pensar Ciencias*. Barcelona (Graó) Jordi Domènech Casal (2022). Premi Joan Profitós d'assaig Pedagògic. <https://wp.me/p25seH-ZR>

Propostes d'aplicació

- Proposar a l'alumnat que analitzi experiments ja fets per altres amb l'ajut de la seqüència.
- Proposar a l'alumnat que dissenyi els seus propis experiments i després els millori mitjançant la taula.
- Proposar a l'alumnat que analitzi casos d'història de la ciència i descodifiqui els experiments que s'hi descriuen mitjançant la taula.
- Usar-la com a suport per al disseny d'experiments a l'aula.